

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

COMMISSION DE LA JUSTICE

maandag

21-10-2002

14:15 uur

lundi

21-10-2002

14:15 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.leChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publicaties@leChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Justitie over "het verdwijnen van de papieren versie van het Belgisch Staatsblad" (nr. A110)

Sprekers: **Colette Burgeon, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Vraag van mevrouw Fauzaya Talhaoui aan de minister van Justitie over "het rapport van het Comité ter Preventie van Foltering en menonwaardige behandeling (CPT) overgemaakt aan de Belgische overheid" (nr. A120)

Sprekers: **Fauzaya Talhaoui, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "het niet in overeenstemming zijn van de vennootschappen met het wettelijk minimum kapitaal" (nr. 8558)

Sprekers: **Karel Van Hoorebeke, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "het rapport van de 'onderzoekscommissie' omtrent Congo" (nr. A005)

Sprekers: **Karel Van Hoorebeke, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "de behandeling der geïnterneerde gedetineerden" (nr. A015)

Sprekers: **Karel Van Hoorebeke, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Samengevoegde vragen van
- mevrouw Annemie Van de Casteele aan de minister van Justitie over "de vervolging van milieudelicten" (nr. A083)
- mevrouw Dalila Douifi aan de minister van Justitie over "de nationale criminaliteitscijfers 2001 inzake milieu en natuurbehoud" (nr. A107)

Sprekers: **Annemie Van de Casteele, Dalila Douifi, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Vraag van de heer Tony Van Parys aan de minister van Justitie over "de werking van de nieuwe Federale Overheidsdienst Justitie" (nr. A112)

Sprekers: **Tony Van Parys, Marc Verwilghen**, minister van Justitie

Vraag van mevrouw Els Haegeman aan de minister van Justitie over "de rol van de griffies van vredegerechten inzake rechtsbijstand" (nr. A122)

Sprekers: **Els Haegeman, Marc Verwilghen**.

SOMMAIRE

Question de Mme Colette Burgeon au ministre de la Justice sur "la disparition du 'Moniteur' papier" (n° A110)

Orateurs: **Colette Burgeon, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question de Mme Fauzaya Talhaoui au ministre de la Justice sur "le rapport du Comité européen pour la prévention de la torture qui a été transmis aux autorités belges" (n° A120)

Orateurs: **Fauzaya Talhaoui, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question de M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "la non-conformité des sociétés concernant le capital minimum légal" (n° 8558)

Orateurs: **Karel Van Hoorebeke, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question de M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "le rapport de la commission d'enquête relative au Congo" (n° A005)

Orateurs: **Karel Van Hoorebeke, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question de M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "le traitement des détenus internés" (n° A015)

Orateurs: **Karel Van Hoorebeke, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Questions jointes de
- Mme Annemie Van de Casteele au ministre de la Justice sur "la poursuite des délits environnementaux" (n° A083)
- Mme Dalila Douifi au ministre de la Justice sur "les statistiques nationales en matière de criminalité pour 2001 dans le domaine de la protection de l'environnement et de la nature" (n° A107)

Orateurs: **Annemie Van de Casteele, Dalila Douifi, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question de M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "le fonctionnement du nouveau service public fédéral Justice" (n° A112)

Orateurs: **Tony Van Parys, Marc Verwilghen**, ministre de la Justice

Question de Mme Els Haegeman au ministre de la Justice sur "le rôle des greffes des justices de paix en matière d'assistance judiciaire" (n° A122)

Orateurs: **Els Haegeman, Marc Verwilghen**.

minister van Justitie

ministre de la Justice

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

COMMISSION DE LA JUSTICE

van

du

MAANDAG 21 OKTOBER 2002

LUNDI 21 OCTOBRE 2002

14:15 uur

14:15 heures

De vergadering wordt geopend om 14.18 uur door de heer Fred Erdman, voorzitter.
La séance est ouverte à 14.18 heures par M. Fred Erdman, président.

01 Question de Mme Colette Burgeon au ministre de la Justice sur "la disparition du 'Moniteur papier' (n° A110)

01 Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Justitie over "het verdwijnen van de papieren versie van het Belgisch Staatsblad" (nr. A110)

01.01 Colette Burgeon (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, dans le cadre du budget 2003, le gouvernement a décidé qu'on ne pourrait plus consulter le Moniteur belge que par voie électronique. Cela engendrera une économie de 2 millions d'euros. Il n'y a sans doute pas lieu de critiquer le bien fondé de cette économie qui correspond à la perte que l'Etat enregistrerait chaque année sur les 10.000 abonnements consentis à prix coûtant; en outre, le grand public ne s'y intéresse pas. La plupart des abonnements sont pris par des bibliothèques. A court terme, les réseaux informatiques des bibliothèques devraient donc permettre au grand public d'avoir accès aux publications officielles du Moniteur. Le problème, c'est que toutes les bibliothèques ne sont pas nécessairement équipées de postes Internet publics et gratuits.

Aussi, vais-je me permettre de vous poser les questions suivantes:

Confirmez-vous ces informations que j'ai découvertes dans la presse? Si oui, quelles sont les modalités d'application de cette mesure et quel est le timing envisagé? Quid des bibliothèques qui n'ont pas de postes Internet? Les communes devront-elles supporter seules les dépenses consécutives à cette mesure? Quelles mesures avez-vous prises pour empêcher tout piratage informatique de cette publication sur le site Internet du Moniteur?

01.02 Marc Verwilghen, ministre: Monsieur le président, madame Burgeon, je peux vous confirmer que le gouvernement a pris la décision de ne plus envoyer l'édition papier du Moniteur belge aux intéressés. En concertation avec la direction du Moniteur belge, il a été décidé, pour différentes raisons d'ordre pratique, que cette mesure prendra effet le 1er janvier 2003, immédiatement dès le début de l'année prochaine. A partir de ce moment, le Moniteur belge sera uniquement disponible en ligne.

Cependant, je dois souligner que la version internet du Moniteur belge existe déjà depuis 1997. Le site reçoit un nombre croissant de visites alors que le nombre d'abonnés de la version papier est en diminution constante, connaissant l'effet contraire. La version en ligne n'est donc

01.01 Colette Burgeon (PS): In de begroting 2003 wordt bepaald dat het *Belgisch Staatsblad* voortaan alleen langs elektronische weg zal kunnen worden geraadpleegd, wat een besparing van 2 miljoen euro opbrengt. Het informaticanetwerk van de bibliotheken zou die toegang tot het *Staatsblad* mogelijk moeten maken, maar niet alle bibliotheken beschikken over publieke en kosteloos te gebruiken internetposten. Bevestigt u die informatie? Wat zijn de toepassingsmodaliteiten van die maatregelen? Wat met de bibliotheken die niet over een internetverbinding beschikken? Zullen de gemeenten alleen voor de kosten moeten opdraaien? Wat overweegt u te doen om computercriminaliteit te voorkomen?

01.02 Minister Marc Verwilghen: De regering heeft beslist vanaf 1 januari 2003 de belanghebbenden niet langer het papieren *Staatsblad* te bezorgen. Het *Staatsblad* staat al sinds 1997 op internet en de betrokken site wordt steeds meer geraadpleegd. De zowat 10.000 abonnees zijn hoofdzakelijk overheidsdiensten, waaronder bibliotheken. Er werd echter vastgesteld dat de officiële papieren versie van het *Staatsblad* over het

pas une nouveauté. Seule la voie de distribution parallèle, version électronique et version papier, disparaîtra.

En ce qui concerne les quelque dix mille abonnés, il s'agit essentiellement de services publics parmi lesquels un certain nombre de bibliothèques. Une rapide enquête réalisée par la direction du Moniteur a toutefois démontré que les publications officielles éditées par le Moniteur n'étaient plus disponibles systématiquement dans toutes les bibliothèques. Cela résulte principalement du volume beaucoup trop important – environ 50.000 pages par an – qui complique la consultation et l'archivage, et de la demande limitée. Par conséquent, il appartient aux bibliothèques et aux communes de décider s'il faut investir ou non dans des connexions internet pour la consultation du Moniteur belge.

Quant à la protection de la version en ligne, je peux vous communiquer qu'un dispositif matériel et logiciel assure la sécurité du SPF Justice et que ce réseau est sécurisé pour de nombreuses autres raisons.

Toutefois, un éventuel piratage du dispositif de sécurité n'est jamais à exclure mais un acte de la sorte constitue un fait punissable et vous savez que nous avons une loi pour nous y opposer. Par ailleurs, il est également relativement simple de falsifier une version "papier" du Moniteur à l'heure actuelle; j'en ai d'ailleurs vu quelques-unes en guise de farce. Voilà la réponse que je voulais vous donner.

01.03 Colette Burgeon (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie. Je constate que ce sont les communes qui vont devoir décider si, oui ou non, elles investissent dans cette solution informatique. C'est encore une fois un coût supplémentaire pour les communes; c'est de plus en plus difficile à supporter parce que si c'est un petit coût par ci, un petit coût par là, les communes vont devenir exsangues. C'est cela la difficulté qu'elles risquent de rencontrer. C'est peut-être cela qui est le plus dommageable.

01.04 Marc Verwilghen, ministre: Je partage votre opinion quand vous dites que ce sont les communes qui vont devoir décider si, oui ou non, il faut investir mais, pratiquement toutes les bibliothèques que je connais, si elles veulent être à l'heure de l'évolution actuelle, ont de telles connexions.

01.05 Colette Burgeon (PS): Dans les grandes villes mais je ne suis pas convaincue que les bibliothèques dans les petites communes ont maintenant de telles connexions.

01.06 Marc Verwilghen, ministre: On va vérifier.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Vraag van mevrouw Fauzaya Talhaoui aan de minister van Justitie over "het rapport van het Comité ter Preventie van Foltering en menonwaardige behandeling (CPT) overgemaakt aan de Belgische overheid" (nr. A120)

02 Question de Mme Fauzaya Talhaoui au ministre de la Justice sur "le rapport du Comité européen pour la prévention de la torture qui a été transmis aux autorités belges" (n° A120)

02.01 Fauzaya Talhaoui (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik wou eerst beginnen met mijn verontschuldiging aan te bieden aan de minister van Justitie voor het feit dat ik vorige week buiten mijn wil om eigenlijk niet tijdig heb kunnen waarschuwen.

algemeen niet meer *in extenso* beschikbaar is in de bibliotheken.

Het zijn de gemeenten en de bibliotheken die moeten beslissen of ze investeren in informaticaposten. Er werd gezorgd voor de nodige beveiliging van de on-lineversie voor wat het departement justitie betreft. Wij kunnen natuurlijk niet uitsluiten dat het systeem wordt gekraakt, maar het gaat dan wel om strafbare feiten.

01.03 Colette Burgeon (PS): Voor de gemeenten vormt een dergelijke investering een zoveelste bijkomende kost. Die opeenstapeling van steeds nieuwe uitgaven allerhande dreigt hen de das om te doen.

01.04 Minister Marc Verwilghen: Bijna alle bibliotheken die ik ken hebben internetverbindingen.

01.05 Colette Burgeon (PS): Dat is misschien zo in de grote steden, maar zeker niet in de kleine.

02.01 Fauzaya Talhaoui (AGALEV-ECOLO): Le Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants a

Mijnheer de minister, ik had u graag willen ondervragen over het rapport dat door het comité ter preventie van foltering en andere onmenselijke handelingen naar aanleiding van het bezoek dat het comité vorig jaar aan ons land en inzonderheid onze strafinrichtingen en andere detentie-instellingen heeft gebracht. Dat comité heeft een rapport opgesteld dat ondertussen ook blijkbaar is vrijgegeven. Daarnaast heb ik toch wel wat vragen naar aanleiding van dat rapport.

Ten eerste zegt het rapport dat er toch een positieve en gunstige evolutie is sinds hun vorige bezoeken aan onze Belgische instellingen. Tot mijn grote verbazing waren ze - als ik de Gazet van Antwerpen mag geloven - eigenlijk heel content over de situatie in onze Antwerpse gevangenis. Het rapport heeft het over gunstige evoluties met betrekking tot de manier waarop het personeel omgaat met gevangenen. Er zijn bijvoorbeeld ondertussen voldoende maatregelen genomen om rellen te voorkomen en de wandelingmomenten voor de gevangenen werden uitgebreid. Ik denk dat dat heel gezond is en helpt spanningen en verveling tegen te gaan. Er is nu eenmaal niet voor iedereen werk noch voldoende sportfaciliteiten in onze inrichtingen. Meer specifiek verwijst het comité ook naar het multidisciplinair ontwenningprogramma voor drugverslaafden. Ik vind dat ook zelf een zeer positieve evolutie.

Daarnaast heeft het comité enkele punten van bezorgdheid naar voren gebracht en kritiek uitgeoefend op ons detentiebeleid.

Onder andere was het comité enorm negatief op ons politieoptreden naar aanleiding van ondervragingen en kruisverhoren. Het comité schrijft dat men soms overgaat tot vuistslagen, stampen, het gebruik van de matrak en zelfs het gebruik van traangasspray. Als ik de vorige rapporten heb bekeken, stel ik vast dat het een steeds wederkerend feit is dat onze politiemensen blijkbaar nog niet hebben geleerd om de rechten en vooral de fysieke integriteit van ondervraagden te respecteren. Het comité zegt dan ook dat men van de politiehervorming moet profiteren om aan dat kwalijke politieoptreden tijdens ondervragingen iets te doen.

Ten tweede, zegt het comité ook dat er iets mis is met het comfort in de gevangenis en in de gevangeniscel. Het comité heeft het over gevangenen die nog altijd op de grond moeten slapen. Het comité zegt dat elke gevangene op zijn minst over een bed, een stoel en een tafel moet kunnen beschikken. Er zijn blijkbaar ook geen richtlijnen voor het boeien van gevangenen in een cel. Het comité vraagt uitdrukkelijk dat daarvoor richtlijnen zouden worden uitgevaardigd om willekeur tegen te gaan. Specifiek verwijst het comité ook naar de situatie in Lantin waar blijkbaar de cellen veel te klein zijn en er helemaal geen comfort is. Men heeft hier ook wel te maken met mensen die toch een hele dag in hun cel moeten verblijven. Het comité vraagt dan ook ofwel dat men die cellen sluit, ofwel dat men de cellen probeert te vergroten.

Ten derde, heeft het comité het ook over de schrijnende situatie van geïnterneerden in de gevangenis. Wij hebben het daar vorige keer ook nog eens over gehad. Vooral de psychiatrische afdelingen laten wat dat betreft te wensen over. Er moeten meer psychiaters, meer verplegers en meer ander medisch personeel naar onze gevangenis. Ik hoop in die zin dat het wetsontwerp, dat de minister samen met de minister van Volksgezondheid - dacht ik - aan het maken is, zo vlug mogelijk naar onze commissie voor de Justitie komt.

Ten laatste - misschien een heel delicaat punt - verwijst het comité ook naar de rechten van de verdediging, in die zin dat het comité van mening is dat advocaten direct, vanaf de aanhouding, hun cliënt zouden

transmis au gouvernement un rapport sur sa visite dans les institutions pénitentiaires et les institutions fermées.

Le rapport fait état d'une évolution positive par rapport aux visites précédentes du Comité. Le Comité se déclare notamment satisfait de la prison d'Anvers. Les rapports du personnel avec les détenus se sont améliorés et les possibilités de promenade des détenus à l'intérieur de la prison sont meilleures. Plus particulièrement, le rapport est positif à propos du programme de désintoxication multidisciplinaire destiné aux toxicomanes.

Un aspect négatif concerne l'intervention de la police pendant les auditions et les interrogatoires croisés qui, en effet, ne sont pas toujours exempts de violence physique. Le non-respect par nos policiers de l'intégrité physique des personnes interrogées constitue manifestement un problème récurrent.

Le rapport montre également que le niveau de confort dans les prisons laisse souvent à désirer. Certains détenus sont, par exemple, contraints de dormir sur le sol. En outre, il n'existe pas de directives relatives à l'usage des menottes à l'intérieur des cellules. Les cellules de la prison de Lantin, en particulier, sont très exiguës et inconfortables, alors que les détenus doivent y passer toute la journée. Le rapport propose d'élargir ou de fermer ces cellules.

Les conditions de vie des détenus sont jugées alarmantes, en particulier dans les annexes psychiatriques. Il faut augmenter le nombre de psychiatres et d'infirmiers. J'espère que le projet de loi que le ministre prépare actuellement en collaboration avec son collègue de la Santé publique sera présenté à cette commission sous peu.

Selon le comité, les avocats devraient pouvoir s'entretenir avec leur client dès son arrestation et un médecin devrait également être présent dès ce moment.

moeten kunnen zien en spreken en dat er eigenlijk ook bij een aanhouding een dokter aanwezig moet zijn, omdat er soms, bij hardhandig politieoptreden, blijkbaar toch eens iets moet geconstateerd worden.

Mijnheer de minister, ik weet dat u binnen zes maanden antwoord moet geven aan het comité over al die opmerkingen en kritieken die in het rapport zijn geuit, maar we gaan hopelijk geen zes maanden wachten om aan alle actoren hier in België en alle mensen die zich daarmee bezig houden, een antwoord te geven. Vooral verwijst ik naar het politieoptreden dat blijkbaar zo kwalijk wordt genomen in het rapport. Ik hoop dat u in die zin ook een antwoord aan mij kunt verschaffen.

02.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega Talhaoui, mijn antwoord zal relatief kort zijn. Ik denk dat de vragen die u nu stelt, de gedeeltelijke antwoorden die u ook voor een stuk hebt gegeven, heel duidelijk wijzen op het feit dat we de juiste beslissing hebben genomen met de Belgische regering, namelijk dat dit rapport niet verborgen en vertrouwelijk zou gehouden worden, maar dat we het openbaar hebben gemaakt. We hebben het juist openbaar gemaakt om toe te laten dat de discussie kan gevoerd worden met alle actoren van het terrein die verantwoordelijkheid dragen. Wij willen ons daar dus niet aan onttrekken.

Voor een aantal zaken die u hebt opgesomd, weet u dat er maatregelen in voorbereiding zijn, dus wat dat betreft zal het perfect mogelijk zijn om niet alleen een antwoord, maar ook een evolutie te kunnen geven binnen de periode van zes maand. Ik kom dan tot de problematiek van politiegeweld dat eventueel nog gebruikt wordt naar aanleiding van aanhoudingen.

U kunt zich wel inbeelden dat voorlopige hechtenissen, zoals wij die kennen, geen stappen zijn die worden ondernomen in alle blijheid en vriendschap. Er is soms een deel geweld nodig om die te kunnen uitvoeren. Dat moet natuurlijk volledig aan de regel van de evenredigheid kunnen beantwoorden en het moet aan een aantal strenge voorwaarden onderworpen worden. Ik zal in elk geval de minister van Binnenlandse Zaken, die dienaangaande verantwoordelijkheid draagt voor de politiediensten, ook specifiek wijzen op dit aandachtspunt, waarbij mijns inziens effectief bijzondere zorg moet worden besteed aan de wijze waarop wordt tussengekomen. Andere aanbevelingen die wij nu hebben gekregen zijn veel verstrekkender, want zij zouden met zich brengen dat de wet op de voorlopige hechtenis aan wijziging toe is. U weet uit ervaring dat dit een bijzonder gevoelige materie is die wanneer zij aanleiding geeft tot een wijziging in min en in meer, altijd een aantal problemen met zich brengt. Ik denk onder meer aan de wijze waarop een arrestatie moet plaatsgrijpen en de termijnen die moeten in acht genomen worden om al of niet in aanhouding te kunnen voorzien. Dat zijn discussies die onafwendbaar zijn telkens men de wet op de voorlopige hechtenis ter discussie brengt. Maar dat mag geen afschrikwekkend of verlammend effect hebben. Ik denk dat men op dat vlak inspanningen moet leveren. Het is juist de bedoeling dat door het vrijgeven van het resultaat die discussies kunnen op gang worden gebracht.

02.03 **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat het politiegeweld betreft, meen ik dat het Comité niet doelde op een slag om de oren of een tik tegen het hoofd. Ik denk dat het Comité wel degelijk bedoelde dat er onevenredig geweld werd gebruikt tijdens de ondervragingen.

Le ministre devra répondre aux critiques du comité dans six mois. J'espère qu'en Belgique, les acteurs concernés ne devront pas attendre aussi longtemps.

02.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Il ressort de vos questions et des réponses partielles que vous y apportez vous-même, que le gouvernement a délibérément rendu public ce rapport, précisément pour permettre une discussion à ce sujet avec l'ensemble des acteurs sur le terrain. Les mesures nécessaires sont en préparation.

Il arrive qu'une détention provisoire s'accompagne d'une certaine violence. Il faut donc prévoir des conditions strictes. Je ne manquerai pas d'attirer l'attention du ministre de l'Intérieur sur ce point.

D'autres recommandations requièrent une modification de la loi sur la détention provisoire. Il conviendra de faire des efforts dans ce domaine. La publication du rapport ouvre la porte à la discussion.

02.03 **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO): Le Comité visait l'usage excessif de violence lors d'interrogatoires. Les ministres de la Justice et de l'Intérieur devraient consacrer une attention

Ik vraag met aandrang dat u daar samen met minister Duquesne werk van maakt. Er zijn in het medisch dossier blijkbaar ook sporen van een hardhandig optreden van onze politiemensen terug te vinden.

Zo kom ik tot de wet op de voorlopige hechtenis. Ik vind dat we hier de discussie daarover moeten aangaan en dat we die wet moeten evalueren en misschien ook aan een wijziging moeten onderwerpen. In het buitenland bestaat het systeem reeds dat de advocaat zijn cliënt direct kan zien. Waarom zouden wij daarover hier niet kunnen nadenken zodat de rechten van de verdediging misschien van in het begin kunnen worden gewaarborgd?

02.04 Minister **Marc Verwilghen**: Het is een van de voordelen van de snel-Belg-wet maar ik heb gezien dat men dit voorrecht ondertussen minder heeft kunnen appreciëren.

02.05 **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO): Misschien moeten we daarover ook eens in discussie gaan?

De **voorzitter**: Diegenen die de praktijk van nabij volgen, mevrouw Talhaoui, die weten dat in de plaatsen waar er wordt ondervraagd er o zo ongelukkig veel deuren zijn waar de betrokkene telkens tegen loopt. Dat laat ook sporen.

02.06 **Fauzaya Talhaoui** (AGALEV-ECOLO): Figuurlijk dan.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 **Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "het niet in overeenstemming zijn van de vennootschappen met het wettelijk minimum kapitaal" (nr. 8558)**

03 **Question de M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "la non-conformité des sociétés concernant le capital minimum légal" (n° 8558)**

03.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, uit een krantenbericht van de Financieel Economische Tijd van 30 augustus 2002 blijkt dat ongeveer 8.000 naamloze vennootschappen in België nog steeds niet over het wettelijk minimumkapitaal van 61.500 euro beschikken. Nochtans hebben die NV's 5 jaar de tijd gehad om het kapitaal te verhogen. Ik zou daaromtrent dan ook de volgende vragen willen stellen:

Welke maatregel zult u nemen of zijn er genomen om de niet-reglementaire NV's op te sporen en aan te manen zich in regel te stellen met het wettelijk minimumkapitaal?

Welke maatregelen zult u nemen om de andere verplichtingen die de vennootschappen hebben voor het beschermen van aandeelhouders, schuldeisers en andere derden te controleren, zoals onder meer het opmaken van de jaarrekening? Blijkbaar leggen heel wat vennootschappen hun jaarrekeningen niet of niet tijdig voor en dat is toch een belangrijk element van controle die derden, aandeelhouders en schuldeisers, kunnen uitoefenen op de vennootschap.

Hebt u voldoende middelen ter beschikking gesteld of zult u voldoende middelen ter beschikking stellen van de rechtbanken van koophandel en de parketten opdat deze controles op correcte en efficiënte wijze kunnen worden uitgeoefend?

particulière. Entre-temps, il y a également lieu d'examiner la loi relative à la détention provisoire, de même que la possibilité d'un contact immédiat avec un avocat.

03.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): De nombreuses sociétés ne respectent pas leurs obligations en ce qui concerne le capital minimum légal. En Belgique, environ 8000 sociétés anonymes ne disposent pas du capital minimum légal de 61.500 euros. Elles disposaient pourtant d'un délai de cinq ans pour augmenter le capital. Quelles initiatives le ministre prendra-t-il pour répertorier les sociétés concernées et pour les sommer de se mettre en ordre? Par le biais de quelles mesures le ministre contraindra-t-il les sociétés anonymes à respecter leurs obligations, afin de protéger les actionnaires, les créanciers et d'autres tiers? Comment organisera-t-il les contrôles en ce qui concerne le dépôt des comptes annuels? Le ministre mettra-t-il suffisamment de moyens à la disposition des tribunaux de commerce et des parquets, de manière à ce qu'ils puissent exercer ces contrôles

correctement?

03.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega Van Hoorebeke, met betrekking tot de problematiek zijn er twee mogelijkheden.

De eerste mogelijkheid vindt men in artikel 111 van de wet van 13 april 1995. Daarin is bepaald dat de bestuurders aansprakelijk zijn indien het kapitaal van een naamloze vennootschap niet is aangepast aan het minimumbedrag van 2,5 miljoen Belgische frank of 61.500 euro.

De tweede mogelijkheid is artikel 182 van het wetboek van vennootschappen waar de ontbinding kan worden ingeroepen van een vennootschap die gedurende 3 opeenvolgende boekjaren niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening op te maken.

Hoe dan ook, het is noodzakelijk om hierover overleg te hebben met het College van de procureurs-generaal. Ik heb het dan ook gevraagd om mij een overzicht te bezorgen van de actuele toestand, zodat er, zodra de problematiek in kaart is gebracht op het niveau van de verschillende arrondissementen, een eenvormig beleid op kan worden uitgestippeld. Dat is ook de bedoeling van de richtlijnen van het College van de procureurs-generaal.

In deze komt er dus vrij snel een reactie, aangezien ik voor uw vraag de vraag al had gesteld aan het College van de procureurs-generaal.

03.03 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Het is inderdaad juist dat de vennootschapswetgeving in bepaalde sanctiemogelijkheden voorziet wanneer men niet voldoet aan de wettelijke verplichtingen die er ten aanzien van de vennootschappen gelden. Anderzijds is er ook in een mogelijkheid van externe controle voorzien. Ik denk dat het de opdracht is van de parketten en de rechtbanken van koophandel om daar het nodige toezicht op uit te oefenen.

Ik neem alvast nota van zijn antwoord dat aan het probleem wordt gewerkt en dat de passende instructies op korte termijn zullen worden gegeven.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

04 Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "het rapport van de 'onderzoekscommissie' omtrent Congo" (nr. A005)

04 Question de M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "le rapport de la commission d'enquête relative au Congo" (n° A005)

04.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in het voorjaar is naar buiten gekomen dat er een rapport van een onderzoekscommissie omtrent de gebeurtenissen in Congo in 1960 zou bestaan. Dat rapport bestaat inderdaad, maar het werd op dat ogenblik niet vrijgegeven. Naar aanleiding van een aantal interpellaties in de commissie van 29 januari 2002 hebt u geantwoord dat u in overleg met uw collega van Buitenlandse Zaken de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, aangevuld met een aantal professoren die over een grote kennis van de materies media en derde wereld beschikken, advies zou vragen over de vrijgave van het desbetreffende rapport.

Mijnheer de minister, heeft het overleg met uw collega van Buitenlandse

03.02 **Marc Verwilghen**, ministre: L'article 111 de la loi du 13 avril 1995 dispose que les administrateurs eux-mêmes sont responsables si le capital d'une société anonyme ne s'élève pas à au moins 2,5 millions de francs. Par ailleurs, l'article 182 du Code des Sociétés règle la question de la dissolution des sociétés qui ne respectent pas, pendant trois ans, l'obligation de déposer des comptes annuels.

J'ai demandé au Collège des procureurs généraux de faire un état des lieux du problème par arrondissement, après quoi je définirai une politique adéquate.

03.03 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): La législation relative aux sociétés prévoit des sanctions. Par ailleurs, les parquets et les tribunaux de commerce peuvent et doivent effectuer un contrôle externe en la matière. Je prends note du fait qu'ils recevront les instructions nécessaires à ce propos.

04.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Le 29 janvier 2002, le ministre a déclaré qu'il demanderait, en concertation avec le ministre des Affaires étrangères, un avis sur le rapport de la commission d'enquête Congo à la commission de la Protection de la vie privée, assistée de professeurs experts en la matière.

Le ministre s'est-t-il déjà entretenu à ce sujet avec le ministre des

Zaken reeds plaatsgehad? Wat is het resultaat hiervan? Is de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer aangevuld met een aantal professoren, reeds aan het werk? Wat is de precieze opdracht die de commissie werd of zal worden gegeven?

04.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega Van Hoorebeke, in overleg met de minister van Buitenlandse Zaken werd beslist om advies omtrent de eventuele vrijgave van het rapport te vragen aan de commissie voor de Toegang tot Bestuursdocumenten, de CTB. Die wordt voor deze bijzondere opdracht bijgestaan door experts van de commissie tot Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer en experts van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Aangezien de CTB ressorteert onder Binnenlandse Zaken, werd door mijn ambtgenoot Duquesne op 28 maart 2002 schriftelijk gevraagd de commissie te willen gelasten in deze aangelegenheid om op korte termijn advies te verkrijgen. In haar eindverslag, dat dateert van 31 juli 2002 dat na tekstcorrectie pas op 16 september werd afgerond, concludeert de commissie voor de Toegang tot Bestuursdocumenten van oordeel te zijn dat - ik citeer -: "het rapport voor openbaarmaking in de zin van artikel 4 en 5 van de wet van 11 april 1994 in aanmerking komt" - dat is een belangrijke positie -: "rekening houdend evenwel met gemaakte opmerkingen betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de in het rapport genoemde of identificeerbare personen".

In haar eindverslag zegt zij voorts dat het goed is dat de regering eind september een beslissing neemt – dat is intussen gebeurd - waarbij een werkgroep bestaande uit 2 of 4 historici, 2 of 4 journalisten en vertegenwoordigers van de drie destijds betrokken ministeries – Justitie, Landsverdediging en Afrikaanse Zaken – wordt gelast met het schetsen van het historische kader van het rapport met het oog op een publiek te maken versie ervan. Dat is om de bescherming van een aantal personen te garanderen.

De minister van Buitenlandse Zaken zal op korte termijn het nodige doen inzake het samenstellen en het opstarten van de werkgroep. Eens die werkgroep is opgericht en een en ander opnieuw gekaderd is rekening gehouden met de waarborgen die de CTB gevraagd heeft, zal men kunnen overgaan tot het vrijgeven van het rapport wat de grote krachtlijnen betreft zonder dat de individuele namen van de personen die in het rapport zijn opgesomd, worden vermeld.

Eerlijkheidshalve voeg ik eraan toe dat, nu dieper op het dossier is ingegaan, blijkt dat er voor een aantal personen met kinderen die die zwarte bladzijde van de koloniale geschiedenis hebben meegemaakt, problemen van privacy blijven bestaan. Ik denk dat we de nodige garanties terzake hard moeten kunnen maken.

04.03 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor het antwoord. Ik ben verheugd over de evolutie die het dossier doormaakt.

Alhoewel ik er alle begrip voor heb dat er moet gewaakt worden over de bescherming van personen en gegevens die schadelijk of kwetsend kunnen zijn voor degenen die nog in leven zijn of voor hun nabestaanden, is het historisch belangrijk dat het rapport publiek gemaakt wordt. Daarom is het goed dat de werkgroep, die op het ogenblik ressorteert onder de minister van Buitenlandse Zaken, aan het werk kan en een historische versie kan opmaken die gepubliceerd kan worden.

Affaires étrangères? La commission de la Vie privée a-t-elle déjà entamé ses travaux? Quelle mission lui a-t-elle été assignée?

04.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Un avis a été demandé à la commission d'Accès aux documents administratifs (CADA) en ce qui concerne la publication éventuelle du rapport sur le Congo. Nous avons demandé par écrit au ministre Duquesne, le 28 mars 2002, de charger la commission de ce dossier.

La CADA estime que le rapport peut être rendu public. Elle a toutefois formulé des observations relatives à la protection de la vie privée de personnes nommées dans le rapport ou identifiables.

Fin septembre, le gouvernement a décidé de charger un groupe de travail de définir le cadre historique du rapport, afin d'en établir une version publishable. Ce groupe de travail sera composé d'historiens, de journalistes et de représentants des ministères de la Justice, de la Défense et des Affaires étrangères. Le rapport pourra ainsi être publié et ne mentionnera pas le nom de personnes encore en vie ou de leurs descendants.

04.03 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Je me félicite de l'évolution de ce dossier. La protection de la vie privée des personnes encore en vie et de leurs descendants doit tout d'abord être garantie. D'autre part, la publication du rapport revêt une importance historique.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van de heer Karel Van Hoorebeke aan de minister van Justitie over "de behandeling der geïnterneerde gedetineerden" (nr. A015)

05 Question de M. Karel Van Hoorebeke au ministre de la Justice sur "le traitement des détenus internés" (n° A015)

05.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, bij deze problematiek wil ik even blijven stilstaan, omdat het gaat om een groep van gedetineerden die nogal eens gemakkelijk vergeten wordt. In de Juristenkrant van 5 juni 2002 wordt daaraan trouwens een groot artikel gewijd naar aanleiding van een uitspraak in kort geding van Luik van 3 mei 2002 op verzoek van de Ordre des barreaux francophones et germanophones, waarbij de Belgische Staat veroordeeld werd wegens het niet verstrekken van de nodige psychiatrische zorg aan de geïnterneerden in de inrichting voor sociaal verweer.

05.01 **Karel Van Hoorebeke** (VU&ID): De nombreux détenus souffrant de maladies mentales sont soumis au régime pénitentiaire normal et ne bénéficient pas d'un traitement adéquat. La Belgique a pourtant souscrit au Pacte international relatif aux droits civils et politiques en 1966; elle l'a ratifié en 1981.

Omtrent de situatie van de geesteszieken en de geestesgestoorde delinquenten die om die reden geïnterneerd worden en die tijdens hun internering in gevangenissen vertoeven en daar geen adequate behandeling krijgen, is reeds heel wat te doen geweest, ook vroeger. Zo zouden er in de rijksgedetineerden te Gent, waar er slechts plaats is voor een zeventiental geïnterneerde gedetineerden, thans honderd en tien vertoeven. Terwijl voor de voorziene zeventien plaatsen een regime geldt dat nauwelijks verschillend is van het gewoon detentieregime, krijgt het overgrote deel van de geïnterneerde gedetineerden geen enkele speciale zorg noch voorziening en vertoeven zij gewoon onder de andere gedetineerden. Daarop is reeds herhaalde malen kritiek geuit. België heeft nochtans op 19 december 1966 het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten te New York onderschreven. Het heeft dan ongeveer vijftien jaar geduurd om dat verdrag te ratificeren, wat gebeurde bij wet van 15 mei 1981. De publicatie in het Belgisch Staatsblad gebeurt twee jaar na de ratificatie, met name op 6 juli 1983.

Comment se peut-il que 36 ans plus tard, pratiquement rien n'ait encore été entrepris dans ce domaine? Les détenus qui ne peuvent bénéficier d'un traitement adéquat devront-ils introduire une demande de dommages et intérêts? Comment et quand le pacte sera-t-il appliqué à tous les détenus internés?

Het verdrag van 1966 legt aan de ondertekenende staten de verplichting op om zich te conformeren aan de gedragsbepalingen en, zo nodig, zich aan te passen. Zo bepaalt artikel 10, lid 3 van het verdrag: "Het gevangenisstelsel dient te voorzien in de behandeling van de gevangenen die in de eerste plaats is gericht op heropvoeding en reclassering. Jeugdige overtreeders dienen gescheiden te worden gehouden van volwassenen en gescheiden behandeld te worden in overeenstemming met hun leeftijd en rechtspositie".

Daaromtrent zou ik dan ook de volgende vragen willen stellen.

Waarom werd er 36 jaar na de ondertekening van het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en ruim 19 jaar na de ratificatie ervan, tot op heden nog niets of minstens onvoldoende ondernomen, zoals tot de wettelijke verplichting van de overheid behoort, om te voorzien in "een behandeling gericht op de heropvoeding en reclassering van de gevangenen", wat impliceert dat de geïnterneerde gedetineerden een bijzondere, doorgedreven en intensieve behandeling moeten krijgen?

Ten tweede, zullen gevangenen die in strijd met die gedragsbepalingen niet de voornoemde behandeling hebben gekregen, geen vordering tot schadevergoeding kunnen instellen wegens verzuim van de overheid?

Ten derde, op welke wijze en wanneer zal het verdrag een effectieve uitvoering op alle gedetineerden en in het bijzonder op de geïnterneerden hebben?

05.02 Minister **Marc Verwilghen**: Collega Van Hoorebeke, een van uw vragen heeft betrekking op een lopende procedure. Hoewel het erg verleidelijk is om daarop een juridisch antwoord te geven, zal ik mij daarvan momenteel nog onthouden, vermits de procedure momenteel nog niet is uitgeput.

Ik moet daar wel volledigheidshalve aan toevoegen dat de vraag niet alleen boeiend is, maar dat ze mij ook de mogelijkheid biedt om toch de puntjes op de i te zetten, want laten uitschijnen, zoals in het artikel, dat er voor de geïnterneerden niets of niet genoeg is gebeurd, lijkt mij toch manifest verkeerd.

Allereerst wil ik u eraan herinneren dat in België de meeste gedetineerden buiten de gevangenissen worden verzorgd en behandeld. Wij hebben 3.000 geïnterneerden en daarvan zijn er slechts een 700-tal in een penitentiare inrichting opgenomen. Ook die personen worden niet aan hun lot overgelaten, al weet ik en al blijf ik ook herhalen dat op dat vlak toch nog bijkomende inspanningen moeten gebeuren.

Ik herinner u toch aan een reeks van essentiële stappen die ondertussen werden genomen.

Ten eerste, ik heb in de penitentiare administratie een permanente overlegstructuur geïnstalleerd met betrekking tot de psychiatrische zorg in gevangenissen. Dat overleg heeft geresulteerd in onder andere de sluiting van de onderneming psychiatrische afdeling te Namur en te Lantin, want die waren volkomen onderkomen. Voorts is er de constructie en de oprichting van een nieuwe afdeling in Paifve met 41 plaatsen. Ten derde is er de optimalisering van de therapeutische omkadering te Paifve: daar wordt het aantal uren psychiatrische dienst opgetrokken van 12 uur in februari naar 68 vandaag en wordt het aantal verpleegkundigen van 4 naar 8 verdubbeld.

Er is ook de aanstelling van twee coördinatoren die belast zijn met de kwaliteitsbewaking op de diverse afdelingen. Dat is een eerste maatregel.

Ten tweede, ik ga van de stelling uit dat alleen high riskpatiënten op penitentiare psychiatrische afdelingen moeten verblijven. Een honderdtal patiënten vertoont die kenmerken niet, maar wordt ook niet in gewone klinieken aanvaard, omdat er meestal onvoldoende veiligheidsgarantie kan worden geboden. Om toch een oplossing tot stand te brengen, zijn er akkoorden met drie klinieken gesloten. Daarin worden momenteel 94 bedden gesubsidieerd.

Ten derde, het voorontwerp van wet betreffende de internering van delinquenten met een geestesstoornis wacht op het advies van de Raad van State. Het ontwerp zal zo snel mogelijk in de Kamer worden ingediend. Ik hoop dan ook dat de aandacht voor de problematiek van de geïnterneerden – dat bij menig lid in de commissie aanwezig is – zal bijdragen tot een engagement om dat ontwerp door een snel en constructief debat af te handelen.

Tot slot, ik heb een dossier voorbereid om de gratis zorg in de gevangenissen op een hoger peil te brengen. De kostprijs voor deze upgradering moet op 9,5 miljoen euro worden geraamd. Dat is een enorm bedrag. Het dossier voor de administratieve en budgettaire controle is in

05.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Votre question suggère que rien n'a été entrepris en faveur des internés et que rien n'est prévu. Cela est évidemment faux! La plupart des internés en Belgique séjournent en dehors des prisons et donc dans un environnement adapté. Sur les 3000 personnes internées, seules 700 environ sont détenues dans un établissement pénitentiaire; et ces 700 personnes ne sont absolument pas abandonnées à leur sort.

La concertation relative aux soins psychiatriques a déjà conduit à la fermeture des sections psychiatriques obsolètes de Namur et de Lantin, à la construction d'une nouvelle section à Paifve et à l'optimisation de l'encadrement thérapeutique qui y est proposé.

Seuls les patients présentant un comportement à haut risque séjournent dans les sections psychiatriques des établissements pénitentiaires. Une centaine de patients ne présentent qu'un risque moyen, mais ne sont pas admis dans les cliniques ordinaires. Je subventionne 94 lits dans trois cliniques pour néanmoins permettre leur admission.

J'attends l'avis du Conseil d'Etat sur mon avant-projet de loi. J'espère que l'inquiétude exprimée par de nombreux membres de la commission se traduira par un débat constructif au sein de notre assemblée.

J'ai préparé un dossier afin d'améliorer les soins psychiatriques dans les établissements pénitentiaires. Le coût de cette mesure s'élève à 9,5 millions d'euros. Le dossier pour le contrôle administratif et budgétaire est en préparation.

voorbereiding en dit met het oog op de bijkomende aanwervingen die in de loop van 2003 moeten plaatsvinden. Het dossier is dus volop in beweging. Ik zou wel willen reageren tegen de indruk die zou kunnen ontstaan alsof ik terzake niets doe.

05.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Mijnheer de minister, dit was inderdaad een goede gelegenheid om aan te geven wat er tot op heden allemaal al is gebeurd. Ik denk dat het ook de maatschappelijke opdracht is van de leden van de commissie en de parlementsleden om hieraan aandacht te blijven besteden. De geïnterneerden vormen een groep die wordt verwaarloosd in de maatschappij. Zij krijgen immers niet dezelfde rechten van bijstand als de gewone gevangenen.

05.03 Karel Van Hoorebeke (VU&ID): Les membres de la commission doivent continuer à s'intéresser de près à ce dossier. Dans la pratique, cette catégorie de détenus ne bénéficie en effet pas des mêmes droits ni de la même assistance que les autres prisonniers. Il convient de trouver une solution à ce problème.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: De vraag nr. A057 van mevrouw Yolande Avontroodt wordt naar een latere datum verschoven.

06 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Annemie Van de Casteele aan de minister van Justitie over "de vervolging van milieudelicten" (nr. A083)
- mevrouw Dalila Douifi aan de minister van Justitie over "de nationale criminaliteitscijfers 2001 inzake milieu en natuurbehoud" (nr. A107)

06 Questions jointes de

- Mme Annemie Van de Casteele au ministre de la Justice sur "la poursuite des délits environnementaux" (n° A083)
- Mme Dalila Douifi au ministre de la Justice sur "les statistiques nationales en matière de criminalité pour 2001 dans le domaine de la protection de l'environnement et de la nature" (n° A107)

06.01 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb u in juni ondervraagd over het feit dat mevrouw Dua haar beklag had gedaan, omdat er geen gevolg werd gegeven aan processen-verbaal die door de Vlaamse Milieu-inspectie waren opgesteld. Het ging concreet om pcb-dossiers. Verwijderingsplannen werden onder meer niet gevolgd. Het probleem bleek ook ruimer te zijn. Alle milieumisdrijven waar Ovam een proces-verbaal voor opstelt worden door de parketten met heel trage en lange tanden verwerkt.

06.01 Annemie Van de Casteele (VU&ID): A ma question du 25 juin sur l'absence de suite donnée aux PV dressés par l'Inspection de l'environnement de la Région flamande, le ministre avait répondu qu'il porterait ce point à l'ordre du jour de la commission chargée de la politique en matière de poursuites. Depuis lors, le sénateur M. Malcorps a tiré la sonnette d'alarme sur la base des statistiques concernant les délits environnementaux en 2000.

U hebt mij toen geantwoord dat, om dat probleem te voorkomen, een commissie voor het Vervolgingsbeleid is opgericht die het handhavingsbeleid van het leefmilieu bespreekt. Ook de problemen inzake de gerechtelijke afhandeling van dergelijke dossiers zouden daar moeten worden besproken. U hebt dus eigenlijk de bal teruggekaatst door te zeggen dat de minister haar vertegenwoordiger in die commissie had, dat men u nooit heeft laten weten dat er problemen waren en dat het dus in eerste instantie in de commissie aan bod moest komen. U hebt toen ook een nieuwe vergadering van die commissie in het vooruitzicht gesteld en gezegd dat u die problematiek zou agenderen.

Cette commission s'est-elle réunie entre-temps? Quels résultats ont-ils été enregistrés? Est-il normal que les chiffres ne soient disponibles qu'aussi tardivement? Comment le ministre fera-t-il en sorte que la criminalité environnementale soit réprimée?

Ondertussen heeft senator Malcorps wereldkundig gemaakt dat hij van u een aantal statistieken heeft gekregen inzake milieucriminaliteit van het jaar 2000. De parketten zijn er pas in oktober van dit jaar in geslaagd om die statistieken bijeen te sprokkelen. Ze geven eigenlijk een zelfde beeld. De helft van de milieumisdrijven zou worden deeseponeerd en voor de andere helft zouden nog aen vonnissen zijn

uitgesproken.

Daarom heb ik de volgende vragen, mijnheer de minister.

Heeft de vergadering die u in het vooruitzicht had gesteld waar de problematiek van de milieumisdrijven en de afhandeling geagendeerd zou worden, plaatsgevonden? Is het normaal dat men zo laat over cijfers van het jaar 2000 kan beschikken? Hoe kan men efficiënt bijsturen wanneer men die cijfers pas zo laat krijgt? Hoe gaat u er uiteindelijk voor zorgen dat de milieucriminaliteit, die ons reeds in veel dossiers zwaar parten heeft gespeeld, ernstig wordt aangepakt?

06.02 Dalila Douifi (SP.A): Mijnheer de minister, mijn vraag gaat over hetzelfde onderwerp en meer bepaald over de criminaliteitscijfers die door de eerste minister bekend werden gemaakt tijdens de begrotingsbesprekingen. Daaruit bleek een ernstige daling van de criminaliteit. Dat is een hoopvolle tendens.

Toch rijst een aantal vragen over het justitieel beleid inzake milieu- en natuurbehoud. Ik heb daarover reeds een aantal vragen gesteld. Wij stellen immers vast dat op basis van de door de eerste minister verstrekte gegevens het aantal criminele feiten inzake milieu in vergelijking met 2000 in 2001 van 12.470 naar 10.849 is gedaald of een daling van 13%, terwijl inzake natuurbehoud het aantal van 420 naar 279 is gedaald. Dat is een daling van 33%.

Die opmerkelijke daling kan wijzen op een reële daling van het aantal misdrijven in de dossiers die voor ons belangrijk zijn. Dat zou een zeer hoopvolle tendens zijn. Er kan volgens ons evenwel een andere verklaring voor deze gegevens worden gegeven, namelijk de bereidheid om dergelijke misdrijven – milieuovertredingen en overtredingen inzake het natuurbehoud – aan te pakken kan ook aanzienlijk zijn gedaald, misschien evenredig met de door de eerste minister verstrekte cijfers.

Want zoals collega Van de Castele het komt te zeggen, uit cijfers die u onlangs heeft overgemaakt blijkt immers dat op de totaliteit van de milieumisdrijven in 2000 vastgesteld, ongeveer een 13.000, er in 2002 nauwelijks een vonnis, laat staan dus een veroordeling volgt. In Antwerpen is dat 4%, in Brussel en Tongeren 0,4%, in Gent 0,8%, in Leper 0,6% en in Veurne en Leuven is dat zero procent. Dat zijn volgens ons toch verontrustende cijfers, mijnheer de minister, die ook demotiverend werken voor de diensten die de overtredingen terzake vaststellen. Daarenboven kunnen wij ons toch niet ontdoen van een vermoeden dat deze misdrijven laks opgevolgd worden door het gerechtelijk apparaat.

Mijnheer de minister, in aansluiting op vorige tussenkomsten terzake wil ik ook nog eens mijn bezorgdheid uitdrukken omtrent het opsporings- en vervolgingsbeleid betreffende milieuovertredingen en delicten op het natuurbehoud. Samen met u zijn wij in de commissie reeds tot de conclusie gekomen dat dit een absolute prioriteit moet zijn binnen een aantal afspraken die er zijn tussen de parketten, het federale niveau en het Vlaamse niveau en dat wie milieuovertredingen begaat niet ongestraft kan blijven. Vandaar, mijnheer de minister, twee vragen. Wat is uw mening of de reden voor deze toch wel opmerkelijke daling van de vastgestelde criminele feiten inzake milieu en natuurbehoud? Ten tweede, welke acties overweegt u om de toch wel volgens ons geringe en volgens ons duidelijk sterk onevenwichtige aanpak van deze misdrijven door de rechterlijke macht aan te pakken?

06.03 Minister Marc Verwilghen: Mijnheer de voorzitter, collega's Van

06.02 Dalila Douifi (SP.A): Les chiffres du premier ministre en matière de criminalité indiquent une forte diminution du nombre des délits. Il subsiste toutefois des questions concernant la politique judiciaire en matière d'environnement et de protection de la nature. Si l'on se fonde sur les données du premier ministre, la baisse serait de 13 pour cent en matière d'environnement et même de 33 pour cent en matière de protection de la nature. Nous craignons toutefois que cette baisse s'explique plutôt par un manque de volonté de constater les abus. Il ressort, par ailleurs, de chiffres fournis par le ministre Verwilghen qu'un délit environnemental débouche rarement sur un jugement, sans même parler de condamnation.

Quelle est, aux yeux du ministre, la raison de cette diminution sensible? Quelles actions le ministre envisage-t-il pour contrer l'approche laxiste et déséquilibrée de ces problèmes?

06.03 Marc Verwilghen,

de Castele en Douifi, ik zal eerst antwoorden op de drie vragen van mevrouw Van de Castele. Ten eerste, de vergadering van de commissie voor het Vervolgingsbeleid, zal worden gehouden op donderdag 24 oktober. Dat is een eigen agenda die zij hebben en die zij bepalen.

Ten tweede, in beginsel, wat het cijfermateriaal betreft, mag dit soort van inbreuken wegens hun meestal technische aard en de bijzondere misdrijfscodering die eraan gegeven wordt voor de parketten geen probleem geven om cijfermatige gegevens op korte termijn te kunnen overmaken. Er is mij trouwens geen bijzondere problematiek gekend om inzake dergelijke misdrijven cijfers te bekomen. Inzake een eventueel meer efficiënte verwerking van de gegevens is alleszins een rol weggelegd voor de referentiemagistraat inzake milieu die bij het parket-generaal te Brussel werkt en die daar eigenlijk voor het college deze problematiek opvolgt. Ook door de dienst Strafrechtelijk Beleid worden nagekeken op welke wijze de gegevens thans worden verwerkt, inclusief het bekijken of zich wijzigingen en/of verbeteringen opdringen.

Ten derde, ik merk op dat in de cijfers ook processen-verbaal ten laste van onbekend gebleven daders worden opgenomen. Dat geeft uiteraard een vertekend beeld want iedereen weet dat in dergelijke dossiers, als u de dader niet kunt vinden, dit maar één richting kan krijgen, namelijk die van de voorlopige seponering door het parket van de zaak in afwachting dat een nieuw element duidelijkheid in de zaak brengt. Voor de zaken met gekende daders rijst niet noodzakelijk een probleem. Zoals ik ook al naar aanleiding van de vorige vraag heb gezegd zijn die zaken door hun technische aard veelal complex en is er dus ook een langere periode vereist voor de definitieve afhandeling. Anderzijds weet ik dat daaromtrent discussie bestaat. De vraag rijst of milieudelictendossiers— en vooral als het gaat om kleinere vergrijpen — zich lenen tot een overleg met het oog op het bekomen van een geregulariseerde toestand eerder dan tot het onmiddellijk vervolgen, wat uiteraard zijn weerslag heeft op de uiteindelijke seponeringscijfers. De conclusie dat milieucriminaliteit niet of niet ernstig genoeg wordt aangepakt, lijkt mij toch in het huidige stadium te voorbarig.

Zo kom ik tot de eerste vraag van mevrouw Douifi. Voor een belangrijk aantal van de misdrijfvormen leveren de cijfergegevens een dalende tendens op. Waarom zou terzake in de milieu-inbreuken niet de meest plezierige, de meest positieve oplossing gelden, namelijk dat er een reële daling is. Of moet voor alle misdrijven met dalende cijfers beweerd worden dat die daling enkel is gestoeld op het feit dat er minder vaststellingen zijn of dat men minder prioriteit of minder ernstig deze zaken zou vervolgen? Daarbij speelt een heel belangrijk argument een rol: het zijn niet de parketten die de vaststellingen verrichten. Dat moet u dus heel goed weten. Gebrek aan opvolging kan misschien aan justitiële instanties verweten worden maar niet de daling van het aantal vaststellingen op het terrein want daarvoor staan andere instanties in. Dus dat moeten we toch ook als gegeven voor ogen blijven houden.

Wat betreft het geringe aantal vonnissen of arresten - waarbij ik inzake het geringe aantal veroordelingen terloops opmerk dat de rechterlijke macht uiteraard in volle onafhankelijkheid iedere zaak beoordeelt, dus inclusief de mogelijkheid tot vrijspraak - blijf ik herhalen wat ik naar aanleiding van de andere vragen ook al dikwijls heb gezegd: "Milieudossiers, en zeker deze die ernstige inbreuken vormen, zijn complex en vergen een langere tijdperiode tot afhandeling van onderzoek en berechting door de bodemrechter." Talrijke kleinere dossiers, zeker en vast deze met betrekking tot de lichtere inbreuken, gelden voor de regularisatie net zoals ik aan mevrouw Van de Castele heb gezegd.

ministre: Je répondrai d'abord à Mme Van de Castele. Le 24 octobre 2002 se tiendra la réunion de la commission chargée de la politique des poursuites.

En principe, obtenir à brève échéance des chiffres relatifs à ce type de délits ne devrait pas poser de problèmes.

Dans les chiffres, nous avons également inclus les procès-verbaux relatifs à des auteurs qui n'ont jamais été identifiés. Les statistiques s'en trouvent évidemment dénaturées.

Les affaires où sont impliqués des suspects connus sont, techniquement, souvent complexes si bien que leur traitement définitif prend plus longtemps. En outre, dans les dossiers environnementaux, une concertation a souvent lieu afin de régulariser la situation au lieu d'engager des poursuites immédiates. Dès lors, il est prématuré de conclure que la criminalité environnementale n'est pas sanctionnée ou l'est insuffisamment.

Je voudrais dire à Mme Douifi que les chiffres ayant trait à de nombreux délits ont tendance à baisser. Il en va de même pour les délits environnementaux. Au demeurant, ce ne sont pas les parquets qui font les constatations sur le terrain. Celles-ci incombent à d'autres instances spécialisées.

Le pouvoir judiciaire juge chaque affaire en toute indépendance. Les délits environnementaux graves sont complexes et requièrent d'être examinés longuement et d'être jugés par le juge du fond. Nombre de petits dossiers relatifs à des infractions légères entrent en considération pour être régularisés, ce qui entraîne leur classement sans suite.

Trois magistrats spécialisés prennent part aux réunions de la commission de la Communauté flamande chargée de la politique des poursuites. Le magistrat du parquet général de Bruxelles est le

Ten tweede, aan de bijeenkomsten van de commissie voor het Vervolgingsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap wordt deelgenomen door drie gespecialiseerde magistraten van de parketten-generaal van Brussel, Antwerpen en Gent, waarbij de magistraat van het parket-generaal van Brussel fungeert als referentiemagistraat. Hun inbreng garandeert dat de geagendeerde problematiek daar daadwerkelijk wordt behandeld. Ik moet u niet zeggen dat het niet de routinematige aangelegenheden zijn die daar behandeld worden. Daar zijn het meestal de probleemkwesies die aan bod komen en waar men een passend gevolg aan wil geven. Overigens lijkt mij een volkomen evenwicht te bestaan tussen de aanpak in de diverse gerechtelijke arrondissementen, alhoewel dat niet altijd op dezelfde manier kan gebeuren. Ieder rechtsgebied heeft zijn specifieke problematiek, niet alleen inzake het milieu maar in bijna alle misdrijfvormen zodat eenvormigheid in de benadering altijd weer wordt doorkruist door een aantal lokale prioriteiten die soms met zich meebrengen dat de milieuproblematiek die er aangesneden wordt - als die belangrijk is wordt die zeker en vast aangesneden maar bij de kleinere zaken - soms een beetje lijdt onder de toevloed van andere zaken die prioritair moeten behandeld worden.

06.04 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Mijnheer de minister, die laatste uitspraak wijst inderdaad wel op het feit dat het om prioriteiten moet gaan. Titels als "Milieuovertreders bijna nooit gestraft" gaan dan op de duur self-fulfilling werken. Daar vrees ik dus voor.

Als u zegt dat er donderdag een vergadering is van de commissie, dan zou het misschien toch nuttig zijn dat die zich eens over de cijfers buigt die hier geciteerd werden, zowel de cijfers die u aan mijnheer Malcorps heeft gegeven als de zogenaamde cijfers over de dalende trend waar ik niet zo optimistisch over ben als onze collega. Dat men naziet of daar al dan niet een probleem is. En dan is het misschien aan de referentiemagistraat om ons via u erover te berichten of men al dan niet problemen heeft kunnen detecteren waar men al dan niet aan kan remediëren. Ik ben het met u eens dat een aantal milieumisdrijven complex kunnen zijn. Denk maar aan al die PCB-histories. Toch denk ik dat dit niet algemeen geldend is voor de milieudelicten die in de cijfers van mijnheer Malcorps voorkomen. Dus blijf ik er toch wel bij dat dit de indruk geeft dat er een zekere straffeloosheid is op dat terrein en dat die niet altijd ongewild is.

06.05 Dalila Douifi (SP.A): Mijnheer de minister, bedankt voor uw antwoord. Trouwens ook bedankt voor de nazorg die u verleent aan de vorige vragen. Wanneer u belooft om cijfers of nota's te bezorgen, dan doet u dat ook en dat laat ons toe ook dergelijke dossiers gemakkelijker te volgen.

Nu, het is uiteraard zo, en ik denk dat ik dat ook mag concluderen uit hetgeen u hebt gezegd, dat de cijfers over de effectieve uitspraken van de rechtbanken niet alles zeggen, gezien de seponeringen en de minnelijke schikkingen. In die zin zou het inderdaad interessant zijn om eens te detecteren wanneer of over welke overtredingen het precies gaat wanneer men overgaat tot seponeringen en minnelijke schikkingen. Ik wou toch graag even samen met u de overweging maken of dit eidenlijk wel een aoerie tendens is. of het eidenlijk wel een

magistraat de référence en matière d'environnement. Ces magistrats ont pour mission de veiller au suivi de tous les problèmes qui sont à l'ordre du jour.

Chaque ressort est aux prises avec des difficultés spécifiques qui n'ont pas seulement trait à l'environnement de sorte que l'uniformité d'approche est systématiquement contrecarrée par des priorités locales.

06.04 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Votre dernière déclaration indique que c'est une question de priorités. Vous dites que la commission chargée de la politique des poursuites se réunira jeudi. Il serait utile que cette commission se penche un jour sur tous les chiffres afin de voir s'il y a des problèmes et où ces problèmes se posent. C'est alors au magistrat de référence qu'il incombe d'en informer le ministre. Il est évidemment très difficile d'effectuer certaines détections mais il n'en est pas ainsi pour de nombreux autres délits figurant sur la liste du sénateur Malcorps. Dès lors, une sorte d'impunité subsiste en matière de délits environnementaux. Et lorsque cette affirmation est répétée un certain nombre de fois dans la presse, cette impression devient vite un fait.

06.05 Dalila Douifi (SP.A): Les chiffres relatifs aux jugements rendus par les tribunaux ne disent pas tout. Il serait intéressant de voir quels dossiers font l'objet d'un classement sans suite ou d'une transaction. Cette tendance n'est-elle pas contreproductive? L'approche trop laxiste des excès de vitesse a créé un état d'esprit qui oblige aujourd'hui le gouvernement à adopter une attitude rigoureuse et à appliquer des sanctions plus lourdes. Ne

goeie mentaliteit is dat er veel geseponneerd wordt en veel minnelijke schikkingen getroffen worden. Natuurlijk moeten we daar zien over welke overtredingen het gaat, maar ik zou het voorbeeld willen geven van de snelheidsovertredingen in het verkeer, waar we in het verleden toch ook wel, ik meen te mogen zeggen: een lakse opsporing, een lakse vervolging hebben gehad, die een mentaliteit geïmplementeerd heeft waarbij ongeveer iedereen veel te snel rijdt en waardoor de regering nu gedwongen geweest is om harde straffen uit te spreken. Wel, zijn we niet bezig - als het gerecht daar wat het handhavingsbeleid betreft niet streng genoeg optreedt en degene die delicten begaat, niet gestraft wordt - met daar, in vergelijking met het voorbeeld van de snelheidsovertreding, een zelfde normvervaging te installeren? Die overweging wilde ik toch nog eens opwerpen.

Ik heb nog een laatste vraag waarop ik een reactie van u verwacht. Ik hoor dat er op het niveau van de interkabinettenwerkgroepen een wetsontwerp ter bespreking ligt met betrekking tot overtredingen die dan door de gemeenten zouden kunnen worden aangepakt. Zitten milieumisdrijven daar ook in?

06.06 Minister **Marc Verwilghen**: Wat het laatste betreft, kan ik u zeggen dat die daar niet inzitten. Dat is een.

Ik ben het eens met u beiden waarin u zegt: "Ja, eigenlijk uw strafrechtelijk beleid terzake, dat vertaalt zich in een opsporingsbeleid dat er is op afgestemd en een vervolgingsbeleid dat er is op afgestemd". Dat lijkt mij zodanig evident dat ik bereid ben aan de commissie, wanneer ze op 24 oktober zal vergaderen, specifiek de vragen te stellen die ook vandaag aan de orde waren. Ik stel voor dat, zodra ze mij verslag daarover uitbrengen, ik u dit verslag nastuur, zodat u ten minste ziet op welke basis de discussie is gevoerd geweest en welke de blokkeringspunten zouden geweest zijn, of de problemen die men zou vastgesteld hebben. Ik denk niet dat we dat moeten verborgen houden, integendeel: ik denk dat we er alle belang bij hebben van desgevallend op dat vlak bij te sturen. Alleen blijf ik herhalen: we zitten met een reeks gespecialiseerde diensten in deze materie. Het zijn deze diensten die de vaststellingen maken en van daaruit vertrekt dan natuurlijk uw vervolgingsbeleid en uw opsporingsbeleid, vermits de essentiële start is dat men natuurlijk weet wat verkeerd gelopen is, en dat kan alleen maar aan de hand van een opstartend proces-verbaal.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, ik weet niet of de VLD geen vragen meer wil stellen, maar de heer Guy Hove verzoekt ook om zijn vraag nr. A103 uit te stellen.

(...)

Ik noteer hoe dan ook uw reactie.

06.07 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, misschien meent men mij daarmee te pesten?

De **voorzitter**: Dat is mogelijk.

07 Vraag van de heer Tony Van Parys aan de minister van Justitie over "de werking van de nieuwe Federale Overheidsdienst Justitie" (nr. A112)

07 Question de M. Tony Van Parys au ministre de la Justice sur "le fonctionnement du nouveau service public fédéral Justice" (n° A112)

attitude rigoureuse et à appliquer des sanctions plus lourdes. Ne risque-t-on pas d'en arriver au même estompement des normes en matière de délits environnementaux? Un groupe de travail intercabinets se penche actuellement sur un projet de loi permettant aux communes de sanctionner certaines infractions. Cela vaudra-t-il également pour les délits environnementaux?

06.06 **Marc Verwilghen**, ministre: Non. Il est évident que la politique pénale doit résulter en une politique de poursuites et de condamnations adéquates. Le cas échéant il sera procédé à des corrections. Je me ferai un plaisir de vous présenter les résultats de la commission 'Politique des poursuites'. Je répète que ce sont des services spécialisés qui procèdent aux constatations dans ces dossiers généralement très complexes.

07.01 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 15 juli 2002 werd de nieuwe Federale Overheidsdienst Justitie geïnstalleerd en nam deze dienst de bevoegdheden over van het ministerie van Justitie dat op dat ogenblik ophield te bestaan. Het was een historisch moment.

Inmiddels, drie maanden later, blijkt dat er een aantal problemen rijzen die ik u zou willen voorleggen, mijnheer de minister.

Ten eerste, van de vier managementfuncties van niveau 1 werden er tot op heden twee nog steeds niet benoemd. Het gaat namelijk om degene die de directie moet voeren over de voorbereiding en het beheer van de wetgeving – u zult begrijpen dat dit voor deze commissie niet onbelangrijk is – en om de directeur die zich bezighoudt met de rechterlijke organisatie en die onder meer moet instaan voor de ondersteuning en de begeleiding van het gerechtelijk apparaat en de ondersteuning en de begeleiding van de justitiehuizen. Dit zijn precies twee sectoren waar dezer dagen nogal wat onrust heerst.

Hoe komt het dat momenteel twee van de vier directeurs nog steeds niet werden benoemd en de desbetreffende directies voorlopig, tijdens de overgangperiode naar de benoeming, worden geleid door de vorige directeurs-generaal van het ministerie van Justitie.

Een tweede probleem is de leegloop bij de Federale Overheidsdienst Justitie, vooral van het meest gekwalificeerde personeel. In dat verband verwijs ik naar twee brandbrieven die door twee directeurs-generaal werden overgemaakt aan de voorzitter van de Federale Overheidsdienst Justitie, waarin op een bijzonder scherpe wijze wordt gewezen op het probleem. Het is zo dat de directeur-generaal bevoegd inzake wetgeving, aan de voorzitter van de Federale Overheidsdienst Justitie, de heer Bourlet, laat weten dat sinds 1 januari 2000, 25% van het totale kader van niveau 1 de betreffende directie heeft verlaten. Ik citeer de conclusie uit de brief van de directeur-generaal aan de heer Bourlet, opgesteld in het Frans en bijzonder duidelijk en scherp: "Au 30 septembre prochain, toutes choses restant égales et tous statuts confondus, ma direction générale sera privée de 8,5 de niveau 1 par rapport à la situation du 1er janvier 2000, soit une perte de plus de 25% de son effectif total en deux ans et demi. Cette situation est intenable, a fortiori lorsqu'à la rentrée de septembre prochain, il sera réclamé un maximum d'efforts pour la dernière session parlementaire précédant les élections".

En dan eindigt de directeur generaal: "Je souhaiterais qu'à bref délai, ce grave déficit d'effectifs de niveau 1 fasse l'objet d'un examen me permettant d'assurer l'essentiel des missions imparties à ma direction générale."

De directeur-generaal wijst er dus op dat de situatie onhoudbaar is wanneer een vierde van het totale kader van niveau 1 onbeschikbaar is.

In dezelfde lijn is er een alarmbrief van de directeur-generaal Rechterlijke Organisatie, die zich eveneens wendt tot de nieuwe voorzitter van de Federale Overheidsdienst Justitie. Hij spreekt daarin niet alleen over de leegloop aan personeel van niveau 1. Hij zegt daar bovendien bij dat dit tot gevolg heeft dat verscheidene diensten niet meer zullen kunnen functioneren.

Ik citeer uit de brief: "Je crois utile d'attirer votre attention", schrijft de directeur-generaal aan de heer Bourlet, "sur le fait qu'en raison de nombreux départs d'agents de niveau 1, certains services ne sont plus

07.01 Tony Van Parys (CD&V): Le 15 juillet 2002, le Service public fédéral Justice a repris la compétence du ministère de la Justice. Des problèmes se posent toutefois encore au sein du nouveau service public fédéral. Deux des quatre fonctions de direction ne sont toujours pas occupées. Ce sont les anciens directeurs généraux du ministère de la Justice qui les occupent provisoirement. Pourquoi les deux autres directeurs n'ont-ils pas encore été nommés?

On constate également un dépeuplement du personnel qualifié au sein du Service public fédéral Justice. Selon le directeur général, compétent en matière de travail législatif, 25 pour cent du cadre de niveau 1 a quitté la direction, ce qui entraîne une situation intenable. C'est pourquoi d'autres services ne peuvent pas non plus fonctionner convenablement.

Le fonctionnement du service chargé de droit familial et des changements de noms, qui prépare la législation sur l'adoption et la descendance et les mineurs non accompagnés, du service de la législation en matière de nationalité et bioéthique et du service qui s'occupe des enlèvements internationaux de mineurs n'est pas assuré. Ces services ne fonctionnent plus. De tous les services énumérés par le directeur général, un seul - celui qui s'occupe du droit commercial - atteint un niveau normal.

Comment expliquer un tel dépeuplement au sein du personnel de niveau 1 au Service public fédéral Justice? Quelles mesures le ministre prendra-t-il pour y remédier? Comment fera-t-il en sorte que les deux fonctions de direction soient prochainement occupées?

en mesure de remplir correctement leurs tâches".

Dan wordt een overzicht gegeven van de verschillende diensten. Daaruit blijkt – bij voorbeeld – dat op de dienst die zich bezighoudt met het familierecht en de naamsverandering, verschillende cellen niet meer kunnen functioneren. Dat is, bij voorbeeld, het geval met de cellule de Droits de la Famille, waar de directeur-generaal het volgende zegt.

Ik citeer: "Il ne sera plus possible d'assurer un service correct."

Mijnheer de voorzitter, deze dienst is niet onbelangrijk omdat op deze dienst onder andere de wetgeving op de adoptie, de afstamming en de niet-begeleide minderjarigen wordt voorbereid. Ik meen dat dit belangrijke thema's zijn.

Ook de werkzaamheden van le service de Nationalités et de Bioéthique zijn niet meer verzekerd. Ik citeer de directeur-generaal van de dienst die zich bezighoudt met de nationaliteitswetgeving en de bio-ethische problemen:

"Il ne sera plus possible d'assurer un service correct". Binnen deze dienst zou zelfs geen enkele Nederlandstalige ambtenaar van niveau 1 functioneren.

Een andere dienst, die eveneens niet meer kan functioneren bij gebrek aan personeel, is le Service d'entraide judiciaire internationale en matières civiles. Dat is dienst die zich, onder andere, bezighoudt met de internationale ontvoeringen van minderjarigen.

Men geeft dan een overzicht van alle andere diensten en er is eigenlijk maar één dienst die op een normaal niveau kan functioneren. Dat is de dienst die zich met het handelsrecht bezighoudt.

Mijnheer de minister, daarom zou ik u de volgende vraag willen stellen. Hoe komt het dat er een leegloop is van personeel van niveau 1 bij de Federale Overheidsdienst Justitie? Wat zult u daaraan doen? Wat zult u doen om de benoeming van de twee ontbrekende leidinggevende ambtenaren binnen de Federale Overheidsdienst Justitie zo vlug mogelijk te realiseren?

07.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, collega Van Parys, in eerste instantie zou ik willen onderstrepen dat een aantal belangrijke directiefuncties van de Federale Overheidsdienst Justitie zijn ingevuld. De voorzitter van het Directiecomité is aangesteld, de directeur Uitvoering van straffen en maatregelen is in dienst, de adviseurgeneraal bij de dienst Strafrechtelijk Beleid is operationeel, de administrateur-generaal voor de Veiligheid van Staat is benoemd. Momenteel loopt de selectieprocedure in het kader van de Copernicus-hervorming bij Selor nog voor de volgende functies: die voor directeur Gerechtelijke organisatie en die voor stafmedewerkers Human resources, Begroting en Informatie- en Communicatietechnologie. De werving en het door Selor gevolgd tijdspad staat los van de werking van de Federale Overheidsdienst Justitie. Alle federale overheidsdiensten en niet alleen Justitie zijn terzake gebonden door de werkwijze van Selor.

Voor het overige heeft u een aantal diensten opgesomd. Ik moet zeggen dat in de meeste van die diensten recentelijk een behoorlijke vooruitgang van de werkzaamheden is vastgesteld. Ik deel dus niet de mening die door u op dit vlak wordt vooropgesteld. Dit neemt niet weg dat men voor de posten die nog niet zijn ingevuld zo snel mogelijk moet overgaan tot invulling van deze posten. Dat lijkt mij in het belang van

07.02 **Marc Verwilghen**, ministre: Il a été procédé à la désignation du président du Comité de direction. Le directeur du service Exécution des peines et mesures est déjà entré en service. Le conseiller général à la politique criminelle est opérationnel. L'administrateur général de la Sûreté de l'Etat a été nommé. Entre-temps, le Selor procède à la sélection du directeur de l'Organisation judiciaire, des collaborateurs pour le service des ressources humaines, du budget et des technologies de l'information et de la communication. Le recrutement se déroule en dehors du fonctionnement du SPF Justice. Celui-ci ne souffre par ailleurs pas d'une pénurie de personnel qualifié.

deze diensten vanzelfsprekend.

07.03 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de minister, ik geloof dat de klachten over het leeglopen binnen diverse diensten van de Federale Overheidsdienst Justitie niet van mezelf komen maar dat het klachten zijn die door de twee respectievelijke verantwoordelijken van de diensten werden geuit. In de mate dat deze mensen een brandbrief schrijven aan de voorzitter van de Federale Overheidsdienst waarin ze zeggen dat verschillende diensten niet meer kunnen functioneren: 'Il ne sera plus possible d'assurer un service correct'. Men kan de dienst dus niet meer verzekeren. Ik vrees dat er wel een probleem is en dat u dat probleem moet oplossen. In die zin geeft u helemaal geen antwoord op de vragen die ik u heb gesteld.

Dit heeft tot gevolg dat, ten eerste, het mij geen voldoening schenkt en ten tweede, dat op deze wijze de Federale Overheidsdienst Justitie niet kan functioneren in zijn twee belangrijke pijlers, met name de dienst die de wetgeving moet voorbereiden en de diensten die zijn belast met de gerechtelijke organisatie. Ik vrees dat we hier voor een bijzonder ernstig probleem staan wanneer de minister enerzijds zegt dat hij van oordeel is dat deze diensten wel functioneren terwijl de respectievelijke hoofden van de directies uitdrukkelijk alarm slaan door te zeggen dat het niet meer gaat en dat ze die situatie niet meer aankunnen. 25% van onze topmensen zijn ondertussen verdwenen. Volgens mij zit hier een structureel probleem achter, met name dat het in de huidige omstandigheden bijzonder moeilijk wordt om nog topmensen aan te werven.

Daarnaast blijft natuurlijk het probleem – dit ligt waarschijnlijk een beetje in dezelfde lijn – van het ontbreken van diegenen die de leiding van deze diensten moeten nemen en die er nog altijd niet zijn, noch de directeur-generaal of de directeur Gerechtelijke Organisatie noch de directeur van de Wetgeving waarvan ik had begrepen dat u het daar niet over had, tenzij ik mij heb vergist. U zei dat de selectieprocedure nog bezig was. Ik vrees dat wij hier binnen Justitie voor een nieuw probleem staan. Na de vastgestelde problemen bij de magistratuur, bij het personeel van de hoven en rechtbanken en bij de Staatsveiligheid zien we nu ook dat deze problemen zich binnen de administratie voordoen. Ik had gehoopt dat deze alarmkreet bij u gehoor zou hebben gevonden en dat u het probleem onmiddellijk zou hebben aangepakt door de nodige initiatieven te nemen. Dit gebeurt niet, integendeel, men ontkent het probleem. Ik moet u zeggen dat zulks bijzonder negatieve gevolgen dreigt te hebben inzake belangrijke wetgeving die in dit parlement zal moeten worden behandeld of reeds is behandeld en zou moeten worden uitgevoerd door de Federale Overheidsdienst Justitie.

Ik zou aan de voorzitter willen suggereren om zeer binnenkort een gesprek te organiseren met de nieuwe voorzitter van de Federale Overheidsdienst voor de Justitie, omdat het, naar mijn aanvoelen, belangrijk is dat onze commissie voor de Justitie kennis kan maken met de nieuwe voorzitter en dat we hem kunnen confronteren met de problemen zoals ze zich klaarblijkelijk voordoen en die dermate belangrijk zijn dat het Parlement de gelegenheid moet krijgen om die te toetsen.

Je ne partage donc pas le pessimisme de Monsieur Van Parys, qui estime que ces services ne fonctionnent pas ou pas d'une manière satisfaisante. Les postes vacants devront toutefois être pourvus aussi rapidement que possible.

07.03 Tony Van Parys (CD&V): En ce qui concerne la pénurie de personnel, les plaintes proviennent directement des deux responsables. Le fait qu'ils aient rédigé une lettre incendiaire et affirment que les services ne sont plus en mesure de fonctionner indique un problème sérieux. Le ministre estime toutefois que ces services fonctionnent bien et ne recherche donc aucune solution. Les services responsables de la préparation de la législation et de l'organisation judiciaire sont incapables de fonctionner. Étant donné ce véritable dépeuplement, il s'avérera également difficile de procéder au recrutement du personnel. Ces services ne disposent en outre pas encore d'une direction. Par ailleurs, le ministre n'a pas parlé du poste de directeur du service législatif. Le travail législatif est sérieusement compromis.

Je demande au président d'organiser un entretien avec le président du Comité de direction du Service public fédéral afin de nous permettre de faire sa connaissance et de lui demander d'exposer sa vision des problèmes.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, u krijgt het woord.

07.04 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, ik heb het antwoord al gegeven.

07.05 **Tony Van Parys** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik zou daarop toch nog even willen ingaan. Ik stel vast dat de minister de problemen ontkent en doet alsof er geen problemen zijn. Ik heb de vraag gesteld.

07.06 Minister **Marc Verwilghen**: U houdt een mondelinge vraag van 10 minuten!

De **voorzitter**: Collega Van Parys, over uw vraag om ambtenaren uit te nodigen, weet u dat die vraag via de ministers loopt.

07.07 **Tony Van Parys** (CD&V): Daarom stel ik die vraag ook...

De **voorzitter**: De minister heeft uw vraag gehoord en zal mij wel iets laten weten als hij meent dat de voorzitter van die overheidsdienst hier iets nuttigs kan komen zeggen. Misschien kunnen wij dat koppelen aan de begrotingsbesprekingen.

07.08 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, ik wacht nog op het volgende. Binnenkort is de procedure voor de rechterlijke orde afgerond. In dat geval kunt u niet alleen de voorzitter zien, maar meteen ook de personen die hem zullen bijstaan.

07.08 Minister **Marc Verwilghen**: La procédure organisée par le Selor sera bientôt terminée. Le président mais aussi tous ceux qui l'assisteront pourront alors être entendus.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

08 **Vraag van mevrouw Els Haegeman aan de minister van Justitie over "de rol van de griffies van vrederechten inzake rechtsbijstand" (nr. A122)**

08 **Question de Mme Els Haegeman au ministre de la Justice sur "le rôle des greffes des justices de paix en matière d'assistance judiciaire" (n° A122)**

08.01 **Els Haegeman** (SP.A): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in juni 2002 publiceerde Test Aankoop de bevindingen van een enquête die door hen werd uitgevoerd en die de werking van het gerecht betrof.

Uit deze enquête bleek duidelijk dat de rechtzoekende die op zoek is naar informatie eerder zijn weg vindt naar het vrederecht dan naar het justitiehuis. De mensen komen bij het vrederecht terecht voor tal van procedures maar meestal voor procedures waarvoor de vrederechter ook effectief bevoegd is.

Globaal kan evenwel worden gesteld dat de griffiers nogal de gewoonte hebben om veelal te verwijzen naar artikel 297 van het Gerechtelijk Wetboek waarbij ze de vraag om informatie eigenlijk afwimpelen. Zij stellen hierbij dat zij, conform het Gerechtelijk Wetboek, en dat is juist, geen consult mogen geven in een specifieke zaak. Ik weet dat mevrouw Barzin u voor het reces reeds een vraag heeft gesteld betreffende deze enquête, vraag en antwoord waarvan ik kennis nam.

Mijn vraag betreft echter niet de enquête in zijn geheel, hoewel ik denk dat deze enquête heel belangrijk was omdat ze een aantal pijnpunten blootlegt, maar een onderdeel in het bijzonder waar ik geen voldoende antwoord over kreeg in het antwoord op de vraag van mevrouw Barzin.

08.01 **Els Haegeman** (SP.A): Bon nombre de justiciables trouvent plus facilement le chemin des greffes du juge de paix que ceux des maisons de justice. Selon une enquête réalisée en juin 2002 par Test-Achats, les greffiers invoquent en général l'article 297 du Code judiciaire lorsque des justiciables demandent des informations. Cet article interdit aux membres des tribunaux et des greffes de donner des consultations.

Le ministre a déjà répondu à des questions de Mme Barzin à ce sujet. Cependant, de nombreuses questions subsistent. La délivrance d'une pétition en blanc relève-t-elle de la "consultation"? Les greffiers ne peuvent-ils pas dispenser d'informations sur le déroulement d'une procédure? Le ministre entend-il ouvrir des quichets

Meer bepaald heb ik een eerste vraag inzake het ter beschikking stellen van een blanco verzoekschrift, dus een verzoekschrift waar een aantal gegevens zoals naam en identiteit nog moeten worden ingevuld door de verzoeker onder de noemer consult. Iedereen weet dat dergelijke standaardmodellen ter beschikking staan van de advocaten en van de griffies van de vrederechten.

De vraag dient dan ook te worden gesteld waarom een kopie van een dergelijk model niet kan meegegeven worden aan de rechtzoekende, eventueel met een standaard handleiding die erbij gevoegd wordt. Eventueel zouden die modellen kunnen verspreid worden via het ministerie van Justitie. Ze zouden vooraf kunnen worden voorzien van die kleine handleiding die eigenlijk een basis vormt en informatie zou kunnen meegeven.

Mijnheer de minister, hoe kijkt u aan tegen een dergelijk initiatief? Wat is uw reactie daarop?

Ten tweede, is het zo dat de griffies verwijzen naar artikel 297 van het Gerechtelijk Wetboek? Is het inderdaad verboden om op basis van dat artikel 297 informatie te geven over de procedure, niet specifiek over de zaak zelf maar eigenlijk het verloop van de procedure, de wijze van inleiding en de duur? Niemand verwacht dat de griffier heel concrete informatie zou geven omtrent de zaak zelf, maar er zou toch een basisinformatie kunnen worden verstrekt.

Ten derde, welke gevolgen trekt u uit de resultaten van de bevraging? Kunnen er heel concreet onthaalbalies komen op de griffies van de vrederechten die dan eigenlijk bovengenoemde informatie zouden kunnen geven, dus eventueel de blanco verzoekschriften en de beperkte handleiding voor het inleiden van een procedure, zo ja binnen welke tijdspanne en zo neen, waarom niet?

Tot slot wil ik nog vragen welke concrete maatregel u van plan bent te nemen teneinde de rechtzoekende die blijkbaar gemakkelijker de weg vindt naar het vrederecht dan naar het justitiehuis te begeleiden om misschien meer een beroep te doen op het justitiehuis waar dan eerstelijnsadvies kan worden gegeven.

08.02 Minister **Marc Verwilghen**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Haegeman, het ter beschikking stellen van een blanco verzoekschrift door de griffier van een vrederecht valt niet onder de noemer consult zoals wij in het artikel 297 van het Gerechtelijk Wetboek terugvinden. Het is een louter vormelijke aangelegenheid op verzoek van de rechtzoekende en het kan in elk geval worden aangemoedigd.

In het kader van de sensibilisering van alle actoren van het gerecht waar onder meer voor de justitieassistenten slachtofferonthaal een belangrijke rol is weggelegd is het niet verboden, integendeel, het mag zelfs worden aangemoedigd om de rechtzoekende die zich aanbiedt praktische informatie te geven over de specifieke procedure waarover hij inlichtingen vraagt. Dit betekent dat er informatie mag worden verstrekt zowel met betrekking tot het verloop, de wijze van inleiding, de duur als de kostprijs.

De resultaten van de bevraging noem ik eerder positief. Zoals reeds gesteld is de sensibilisering een project dat zich uitstrekt op middellange termijn en zal steeds een bijkomende inspanning vergen. Het is een neverending story.

In de aerechtshoven waar ook vredeaerechten aevestiad ziin is een

d'information au sein des greffes des juges de paix? Quand le fera-t-il? Pourquoi ne le ferait-il pas? Quelles initiatives compte prendre le ministre pour faciliter l'accès des justiciables aux maisons de justice?

08.02 **Marc Verwilghen**, ministre: La délivrance d'une pétition en blanc ne relève pas de l'interdiction relative aux consultations de l'article 297 du Code judiciaire.

Il faut encourager les initiatives visant à fournir des informations pratiques aux justiciables à propos des procédures spécifiques. Cet objectif est compatible avec la sensibilisation de tous les acteurs de la justice. Les résultats d'une enquête à ce sujet sont plutôt positifs. Dans les cours de justice qui comprennent un juge de paix, un guichet d'accueil est prévu. Les justices de paix rurales n'en sont pas pourvues mais les greffiers sont en mesure d'informer les justiciables.

onthaalbaal aanwezig en kan die dienst ook via die onthaalbaal worden gepresteerd. In de meer landelijke vrederechten is dat niet het geval, maar daar verzekert men mij dat er eigenlijk geen specifieke problemen bestaan en dat de griffies wel degelijk in staat zijn om ook de rechtzoekende de informatie te verlenen waaromtrent hij vraagt.

De bedoeling van de werking van de justitieuizen is laagdrempelig. Op die manier kunnen de burgers gemakkelijk de stap zetten naar de justitieuizen.

Voorts heeft de Federale Overheidsdienst voor de Justitie een groot aantal brochures – en dat is nieuw – over diverse materies uitgegeven die in alle gerechtsgebouwen, ook in de vrederechten, te verkrijgen zijn. Bovendien kan elke burger die brochures aanvragen bij het centraal bestuur.

Artikels zoals het artikel dat in Test Aankoop is verschenen, dragen ook bij tot de verdere bekendmaking van de werking van zowel de griffies als van de justitieuizen.

Ik denk dus dat, indien op die manier voortgewerkt kan worden, wellicht de voorlichting en de informatie van de rechtzoekende nog beter op punt gesteld kan worden.

08.03 Els Haegeman (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord.

Mijnheer de minister, als ik het goed begrepen heb, moedigt u dus het afgeven van blanco verzoekschriften aan. Bent u ook van plan om dat via het ministerie te verspreiden, of denkt u dat er geen noodzaak is om een en ander te uniformiseren en aan de vrederechten concreet de opdracht te geven die informatie mee te geven aan de rechtzoekende? Ik denk dat het misschien toch wel goed zou zijn, mocht dat op een uniforme manier gebeuren. Nu is het, zoals blijkt uit de enquête, nogal afhankelijk van vrederecht tot vrederecht welke informatie de rechtzoekende krijgt.

Ten tweede, ik denk dat de onthaalbalies tegenwoordig een andere functie vervullen dan het geven van concrete informatie over een procedure. Ik denk dat het meer gaat om de rechtzoekende wegwijs maken in de rechtbank, wat uiteraard inderdaad heel belangrijk is, want ook dat is soms een doolhof. Zijn er concrete mogelijkheden, zodat onthaalbalies ook inhoudelijke informatie ter beschikking kunnen stellen?

08.04 Minister Marc Verwilghen: Sta me toe nog twee opmerkingen te maken.

Ten eerste, ik ben bereid om voldoende van dergelijke modellen van blanco formulieren of verzoekschriften naar de griffies door te sturen, zodat die aan de rechtzoekende bezorgd kunnen worden.

Ten tweede, over de onthaalbalies moet ik u wel zeggen dat in eerste instantie de opzet ervan was de rechtzoekende wegwijs te maken binnen een gerechtsgebouw. Ik moet evenwel vaststellen dat er hoe langer hoe meer om inlichtingen wordt gevraagd. Trouwens, die balies – u zult de medewerkers al wel ontmoet hebben wanneer u de gerechtsgebouwen bezoekt – zijn vrij goed uitgerust met brochures die ook ter beschikking worden gesteld. Bovendien wordt de aandacht van de medewerkers specifiek gevestigd op een reeks van inlichtingen die zij kunnen verschaffen. Ik moet zeaen dat het toch wel goede

Les maisons de justice sont expressément à la portée de tous. Pour le surplus, le SPF Justice distribue diverses brochures qui peuvent être demandées par tout citoyen auprès de l'administration centrale mais qui sont également disponibles dans tous les palais de justice. Les articles tels que ceux de *Test-Achats* participent également à la publicité des greffes et des maisons de justice.

08.03 Els Haegeman (SP.A): Le ministre encourage donc la diffusion de requêtes vierges. Des formulaires de requête vierges uniformes sont-ils mis à la disposition des greffes, à l'intention des justiciables?

Les barreaux d'accueil peuvent-ils également donner des avis quant au fond?

08.04 Marc Verwilghen, ministre: Des formulaires vierges seront fournis aux greffes à l'intention des justiciables. Je publierai une directive à cet effet. A l'origine, les barreaux d'accueil avaient pour mission d'aider les gens à trouver leur chemin dans les bâtiments du palais de justice. Le public demande toutefois de plus en plus de renseignements divers, et il s'agit de répondre le mieux possible aux questions posées.

resultaten oplevert. Waar mogelijk, zullen wij dat ook proberen aan te moedigen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Collega's, daarmee zijn wij aan het einde van het lijstje agendapunten.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.30 uur.
La réunion publique de commission est levée à 15.30 heures.*